

SZEKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előljárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FELELŐS SZERKESZTŐ

Dr PÁL ERNŐ

ÜGYVÉD.

SZÉPIRODALMI FŐMUNKATÁRS: Fülei Sz. Lajos.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 15. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért, más hirdetések olós árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

A magyar papokhoz!

Irtá: Lengyel Zoltán.

Az önkény egymásután teszi rá kezét legszentebb jogainkra. Alkotmányunkat és szabadságunkat tiporja, gazdasági fejlődésünket béklyóba veri, a nemzetért küzdőket üldözőbe veszi. A parlament után elszedte a sajtó szabadságot és a gyülekezési jogot, a megyék letörése után megkeríteni igyekszik az igazságszolgáltatás becsületét is. Rendszeres, ellenséges emberek által, idegen országból vezetett hadjárat folyik a nemzet ellen.

És az önkényuralom előtt semmi se szent, semmi se marad érintetlen, ami a nemzetélet törvényes és alkotmányos régi szervezetében a nemzet fiainak védelmet és erőt adhatna, ellenségeink rabló garázdálkodásának pedig utjába állhatna.

Csak egyetlenegy hely az, hova kezük el nem ér, mely előtt merénylő karjuk lehanyatlik, hova sáros lábukat be nem tehetik: ez a templom, a szószék és az oltár.

Isten dicsőségére és a hivek lelkiüdvösségére vannak rendezve ezek. E rendeltetéstől nem lehet, nem szabad elvonni, de nem is akarja senki.

Az azonban minden templom, minden szószék és minden oltár: az Isten dicsőségén és a hivek üdvösségén kívül mindenkor a magyar hazafiságnak is oltára, szószéke, temploma. Az egyház papjai, bármely felekezethez tartozzanak is és bármely nyelven beszéljenek is: együtt és egyenként, kivétel nélkül a magyar nemzet hű fiaik is. Azoknak is kell lenniök. Mert ha nem azok, Istennek sem lehetnek hű és igaz szolgálói. A ki a nemzetéhez hűtelen, aki nemzetének árulója, az Istennek sem mutathat be tiszta áldozatot.

A hazafias kötelességek mindenkire egyenlők. A papra, a polgárra, a katonára egyaránt. Béke idejében kisebbek ezek, ha a haza veszélyben forog: megnövekednek. És a növekvő veszélyben és a dúló harcok között: mindenkinek magáért is és honfi társaiért is helyt kell állani.

A magyar felekezetek papjainak sem kell ezt megmagyarázni. Isten ments, hogy ezt fel is tételjezsem. Csak utalok hát amaz időkre, mikor tombolt a zarnokság, mikor szentségtörő kéz-

zel tépte nemzetünk javait, hogy a hazafiság jutalma a börtön, az árulás vérdíja kitüntetés, hatalom és gazdagság volt. A magyar papság volt akkor a leg-erősebb magyar katonaság, a törhetetlen nemzeti hadsereg. S ha imitt-amott a nagyok, a főpásztorok közt akadtak is gyenge lelkűek, az alpapság annál szilárdabban helyt állott.

Ez idők megújultak. Napról-napra megyünk bele a gyászba, a pusztulásba. Nem egyszerre támadnak reánk, hanem, mint a kigyó, *lassan lopózik be közénk és telepedik meg nálunk az idegen zarnokság. És nem idegen utján, mint hajdan, hanem alávaló és elvetemedett hitvány, megvásárolt magyarok utján.*

És itt jön a magyar papok különös kötelessége. Mert a mily mértékben fojtják el a sajtót, tiporják le a szólásszabadságot, sértik meg a büntető törvénnyel védett levéltitkot is: annál inkább hatványozva kell megszólalnia a papságnak a nemzet ügyének védelmében. A templomot, a szószéket Isten dicsőségére, de magyar kar emelte, a magyar faj nagyságára és erősítésére. Itt kell az elfojtott sajtó- és szólásszabadságot feltámasztaniok, kipótolniok!

Ragadjanak hát meg papjaink minden alkalmat a hazafiság tüzésének élesztésére! A példa erejével és a szó hatalmával tegyék kitaróvá, egyetértővé és elszánttá a népet!

Hunyadi és Kapisztrán együtt szálltak harcra a hazáért és a szabadságért a reánk szakadt török hódítással szemben. És így győztek is!

48-ban is katona lett a papokból is és a branyiszkói hős a keresztrel kezében vezette a honvédek csapatát. És győzött is.

E példákat kövesse a magyar papok hazafias tábora! Sorakozzék fel hadseregként a nemzet védelmére. És akkor bebizonyul, hogy csodák az új korban is történnek. A magyar papok keze műveli ezt a nemzeti ügy szolgálatában.

A politikai helyzetről.

A zsinat a kormány ellen.

— Igazi protestáns politika. —

A magyar reformátusok országos zsinatja letárgyalta már az egész alkotmány-szervezetet s párnap múlva már be is fejezi mostani ülészetét. Az elfogadott törvénytervezetből

azonban mostanában mégsem lesz törvény. A magyar kálvinisták hazafias lelkülete nem tehetette, hogy ettől a kormánnytól kérjen bármit is. A esütörtökiülés közben tartott bizalmas értekezleten egyhangulag el is fogadták azt az indítványt, hogy a törvény szövegét szentesítés végett mindaddig nem terjesztik fel a királyhoz, míg Magyarországnak alkotmányos kormánya nem lesz. Az értekezleten hozott határozat egyhangú volt és ebből lehet következtetni, hogy a nyílt ülésben is egyhangú határozatot fognak hozni. Az értekezleten jelen volt gróf Tisza István is s felszólalásában különösen hangsúlyozta, hogy a magyar református egyház nem fordulhat olyan kormányhoz, melynek nincsen parlamenti többsége. Mások ellenben nyíltan hangoztatták, hogy ettől a törvénytelen kormánnytól éppen azért, mert törvénytelen, nem kell semmi, még az 1848: XX. törvény-cikknek a teljes végrehajtása sem. Hazafias lelkesedés szállta meg a zsinat tagjait, midőn ezt a kérdést tárgyalták, mintha csak beleélték volna magukat a pátens korszakába. És valósággal ez is a hagyományos magyar protestáns politika!

Csak egyedül báró Bánffy Dezső zsinati elnök játszott most is két-színű politikát. Bánffynak ugyanis az volt a célja, hogy a magyar református egyházat, habár csak látószólag is a törvénytelen kormány elé vezesse és így ennek alkalmat adjon a magyar protestánsok támogatására való hivatkozásra. Ez a terve azonban a zsinat hazafiságán hajótörést szenvedett.

Örömmre szolgál, hogy így kezd átalakulni a protestáns közvélemény s hatalmas erővel, mintegy intésre tépi szét azokat a politikai korlátokat, melyekkel a szabadelvű párt ezt az egyházat körülvette.

A zsinatnak ilyen értelemben hozandó határozata irányadó lesz és kell is, hogy irányadó legyen azokra a kisszámú lelkészekre is, kik ma feltve a kongruát, némi hajlandóságot mutatnak a törvénytelen kormánnyal való megalkuvásra. De irányadó lesz, irányadó kell, hogy legyen az összes magyar kálvinistákra, kik különben más eljárást, más határozatot nem is várhattak egyházuk törvényhozó testületétől.

Váltó a politikában.

Nagy küzdelem foly vármegyékben. Minden eszközt felhasználnak a darabontok kopói, hogy ellenzéki nyulakat hajtsanak a zarnok kormány piszkos fegyverei elé. Erős megpróbáltatás előtt áll e vármegyéknek minden egyes polgára. Rágal-

maznak, ferdítenek és azt akarják, hogy a népet eltérítsék a függetlenségi és 48-as lobogó mellől. De mert az elvek nemes fegyvereivel az elvtelenek küzdeni nem tudnak, a felekezeti egyenlenség üszkét dobják a nép közé s ahol ezzel kudarcot vallanak, ott váltó mellett adják a Judás-pénzt, hogy megvásárolják a becsületes székely nép lelkiismeretét a kormány nemzetpusztító céljaihoz. Majd aztán az így kiosztott pénzt busásan visszafizettetik, mert a lejárát nélkül aláírt váltót bármikor kitölthetik, óvatoltathatják s a könnyen hívó népnek összes javait dobra-ították. Az országot koldussá és földönfutóvá akarják tenni, hogy függetlenségét örökre eltemessék. Vigyázatok székelyek, ne higgyetek a mindenféle hájjal megkent kormányzoldosoknak, mert céljuk a mily tisztességtelen, épen olyan hazafiatlan és utálatos. Ne engedje magát senki felekezeti gyűlölségre, váltó-aláírással való megszarolásra felhasználtatni. Ha türelemmel és kitartással megmaradunk békében, a pokol kapui sem vehetnek erőt a nemzetben.

A zarnokság elválaszt.

Dr Gaj Gusztáv Jaskából igen figyelemre méltó cikkelyt irt a „Magyarország“ egyik közelebbi számában. Többek között elmondja, hogy a horvátoknak, magyaroknak, szerbeknek és magyarországi nemzeti-ségeknél egyaránt félni kell egy igen veszedelmes ellenségtől, még pedig az Európában leghatalmasabb expansiv és erőszakos német nemzetnek a Kelet felé való előrenyomulásától, a „Drang nach Osten“-től. Ennek a nemzetnek az ideálja az, hogy a német birodalom a Balti-tengertől az Adriai- és az Ágei-tengerig terjedjen. Elmondja, hogy a magyar koalíció a horvátokat ellenségekből becsületes, őszinte és méltányos megegyezésre törekvő barátává tette annak a magyar nemzetnek, amely a fenkölt elméjű, bölcs, körültekintő, szabadságszerető és az ő különállását becsülő Kossuth Ferencnek és társainak vezetése alatt áll. Barátává tette, mert meggyőződtek arról, hogy a függetlenségi párt győzelmével Horvátországban is jobb napok fognak bekövetkezni s a náluk is már türethetlenné vált rendőri, protekciós, törvénysértő és korrupt rendszer a maga hiveivel együtt bukni fog, a fiumei rezolúció feltételei pedig teljesedésbe mennek. Mi hivek vagyunk — mondja befejezésül — a hazafias magyar szabadságharcosokhoz s megvetéssel nézünk a megfizetett lakájok farizeus intrikáira, mert fölismerjük

Kossuth Ferenc szavainak igazságát:
„A zsarnokság elválaszt, a szabadság összeköt bennünket!”

A nőgyeleti filléresték, a taggyűjtés eredménye és a tulipán-jelvény.

A helybeli nőgyeület filléresté-lyeinek ez időszerint való sorozata március 21-én végződött, amikor szép közönség gyűlt össze és gyönyörködött az élőképekből, zenéből, szavaltokból és énekből állott műsor egyes pontjainak előadásában.

A program legkisebb; de legérdekesebb és legkedvesebb pontját a 4 éves Szabó Ike éneke képezte, aki bizonyára édes atyja- és mamája biztatgatása nélkül is, a tőle már megszokott(?) lámpaláz nélkül való nyugodtsággal állott volna meg helyén. Gratulálunk a legkisebb pontnak!

Most pedig legyen hálás köszönet mind azoknak, akik közvetlenül vagy közvetve befolyást gyakoroltak a több-kevesebb sikerrel megtartott filléresték rendezésére! Különös és méltó elismerés illeti meg Demény Ferencné rendező elnököt, akinek buzgó energiáját még az olykor mutatkozott közöny se törte meg, hanem akadályt nem ismerve haladt tovább és vitte előre a fölkarolt jó ügyet.

Örömmel értesültünk a felől is, hogy a nőgyeületi taggyűjtés terhes és kényes természetű munkáját Felegyházi Antalné és Vargha Ida megszokott buzgósággal és nem remélt fényes sikerrel végezték, a mennyiben a legközelebről bejelentendő ujonnan belépött tagok száma százon felül van.

A jó ügy előbb vitele érdekében kifejtett önzetlen tevékenység és igaz lelkesedés önmagában hordozza jutalmát!

Ám! a nőgyeület — gondolatunk szerint — az ideáni működésében még nem jutott el a holt évad nyugvó pontjához, mert a

kereskedelmi és vámszerződések önkényes és káros megkötése után társadalmi és egyesületi uton kell hathatós mozgalmat indítani és akciót kifejteni az ország iparának, kereskedelmének védelme és földmívelésének, közgazdaságának fejlesztése, fölvirágoztatása érdekében.

A társadalomnak pedig mozgató ereje, hatalmas rugója a nőkben rejlik, akik nem csak hitvesek és édes anyák, hanem háziasszonyok és honleányok is.

De ki kell venni a munkából osztályrészöket a nőgyeületieknek is, amelyek hazafias célokat is szolgálnak. És azt a helybeli nőgyeület alapszabályai is nem csak megengedik, hanem éppen megkövetelik, mert most a cél kitűzésénél ott van: „a honleányi érzés ápolása s a társadalmi támogatást igénylő ügyek felkarolása”. (Lásd az alapsz. II. §-át.)

És mindezekre talán soha se volt nagyobb szükség, mint épen most, midőn az egész ország nővilágának szíve is megdobbant és karja munkára emelkedik.

Hiszen jól van, tudjuk mi azt, hogy közönyös, ha vajjon alakít-e itt a nőgyeület „tulipán kertét” vagy nem és ám — ha úgy tetszik — tüzzük fel keblünkre a tulipánt, mint a hazafias érzés ápolásának szimbólumát és az egyesülés, testvéri kézfogás külső látható jelvényét, de ne feledjük, hogy csupán ezzel még abban az esetben se lehetne megmenteni a hazát, ha minden tulipán egy szál szuronyos baka, avagy huszár volna, mert mind ez csak külsőség és lehet a pillanatnyi felhevülés szalma lángja! Hanem igen is — véleményünk szerint — a lelkesedés mellett, komoly és szilárd elhatározásra, állandó ki- és össze tartásra, ha kell lemondásra és bizalomra, legfőbbképpen pedig tettekben megnyilatkozandó új életre van szükség, még pedig nemcsak

amugy magyar szokás szerint márról holnapra, hanem életre-halálra, mindörökre.

Ha honleányaink erős és szent fogadást tesznek arra, hogy:

a) állástfoglalva, hathatósan támogatnak minden hazafias törekvést;

b) a nemzeti és hazafias érzés ápolására törekcsenek a családban és a nevelés terén;

c) a fényűzést mellőzik;

d) a nemzeti önállóságot célzó törekvéseket támogatják, kivált a hazai iparcikkek állandó pártolása és az idegennek kérlelhetetlen kiszorítása által;

e) hitelfogyasztási és más közhasznú szövetkezeteket támogatják;

f) lelkek egész erejével, hevével arra törekcsenek, hogy mind azokat, akikre csak saját körükben hatással lehetnek, leszoktassák a dohányzástól, a szeszitalok élvezéséről és a hazard szerencse játékokról, mint amelyek nemcsak fölösleges hiábavalóságok, hanem amellezt pénzt és időt rabolnak, még az egészségre is károsak és aki kérésüknek, intő szavuknak nem enged, azt — mint méltatlant — nem szeretik többé és végül, ha g) ezt a szent fogadást meg is tartják: — akkor tulipánkert, vagy jelvény nélkül is él és virul — ellenben a tulipán-erdő kelles közepében is elpusztulhat, elveszhet a haza. Minthogy pedig nálunk a nőgyeület — társadalmi téren — zászlót visz és vezet: hát előre!

Fentti sorok írójának mindenben igazat adunk s őszinte örömmel fejezzük ki a nőgyeület előhaladásán. A tulipán-kertre vonatkozólag pedig csak annyit jegyzünk meg, hogy nem a tulipán által akarják megvédeni a magyar ipart, hanem ennek jelében. Az E. K. E. a havasi gyopárral hódítja tagjait, s a magyar ipart védők a tulipánt választották szimbólumnak. Nem is muszáj azt viselni s azért lehet valaki hűséges patronusa, de viszont a ki feltűzi azt, már erkölcsileg

kötelezve van a magyar ipar pártolására, védelmére.

Sokan sajnos, nagyon sokan vannak, a kik nem hazafiatlanságból, hanem nemtörődömségből, lustaságból nem pártolják a magyar ipart. S tessék elhinni, ezeknek igen jó szolgálatot tesz, ha folyton szemük előtt lebeg a jelvény, ha ő maga is feltűzi azt. már erkölcsileg kötelezve van a magyar ipar pártolására. Nagyon jó szolgálatot tesz a nőgyeület, ha az ipar érdekében is úgy felveszi a küzdelmet és hacot, a mint azt teszi a szegények javára, mert megvallva az igazat, ezidőszerint, alig ha van valami árva, mint a — magyar ipar.

Bárhogy gondolkozzunk is e mai világban, a hol annyi féle gondolkozásu ember van, feltétlenül szükséges a külső dekorum, hogy az együvé tartozandók megismerjék egymást s bojkottálni legyenek képesek azt, a ki nem tartozik azok közé, kik életükkel és vérükkel képesek áldozni, az árva Hungáriának, a kik nem adják a bécsi rongyért pénzüket csak azért, mert az rikitóbb, mert az cifrább. Már száz és száz-ezeren vannak ezen a véleményen s nemsokára milliók lesznek, a kiknek keblét a magyar tulipán díszíti.

A nők kezdeményezték azért, fordultunk a nőkhöz s ujjalag csak arra kérjük, alakítsák meg a tulipánkertet, mert soha jobb alkalom nem volt magyarságunk és együvé tartozandóságunk kifejezésére s iparunk védelmére, mint most.

Adja Isten, hogy a feltűnt csillag, soha le ne tűnjön.

A székelyföldi erdők ügye.

Írta: K. Mártonffy Imre.

I.

Mindegyre feljajdul egy-egy jobb érzésű székely ember, a panasza és segélykiáltás egyre hangosabb lesz a székelység magánjogainak elkobzása miatt. Ugyanis az állami erdőkezelésről van szó, melyet az 1879. évi XXXI. t.-c. létesített. Ez az úgynevezett erdőtörvény paragrafusai úgy vannak alkotva, hogy egyenes csapást mérnek a székelység kisgazdasági életére. Az a drákói szí-

A „SZEKELY-UDVARHELY” TÁRCÁJA.

LEVÉL

Maró Gergely

kalendárium csináló mesterhez.

Írta: János vitéz.

I. Előszózat.

Köszönöm a naptárt, amit küldtél Gergely; No már hogy eszedben jól forog a tengely; Furfanggal korcolód huncut eszed ráncát, Koalíciónak elhuzod a táncát.

Látom a naptárból, nagy módba jutottál, Vigyorog most feléd a teli rakott tál, Fene nagy urakkal eszed a cseresznyét, Csak meg ne fizesd majd ezt a nagy szerencsét.

Igaz, hogy a sulykot kissé elvetted, Hogy az öreg Maró-t hős honvédnek tetted; Az egész Piripócs szemet-száját tátott; Ismertük mindnyájan az öreg Markbrájt-ot.

Messze rivalt tőle a harc trombitája, Trombita volt neki a kis furulyája, Csakszedte a nyulbórt, guba-rongyot, csontot; Soha ő egy csep vért csirkéből se ontott.

A hős cseréget átengedte másnak, De felesapott inkább széna liferánsnak, Ezt osztán szállított — de csakis jó áron — Magyarának, muszkának a jó öreg Áron.

Ismerde a honvéd, meg a vasas német, Ugyis megbecsülték, mint agyafurt kémet; Hát nem esik messze alma a fájától, Tanultál valamit az öreg apádtól.

„Kacska”-nak nevezték, az vót Áron gazda, Háboruba spicli, békében orgazda; S mikor Illaváról lelke mennybe szállott; Teneked testálta szép Magyarországot.

Próbáltad, a jussal mire mehatsz? Vóltál rikkancs, bócher, kutyamosó kupec; Végre célhoz értél, hogy tollat ragadtál; Munkád igazán csak a az Gergely-naptár.

S lobogó tűzétől a te nagy müvednek, Falusi kemencék vigan melegednek; Gerjeszti a lángot kalendáriumod; Te meg zsebeled a honoráriumot.

II. Miért bukott meg Tisza Pista?

Rossz kopó vagy Gergely, kalendáriumod Nem az igaz uton kergeti a nyomot; Sok szítkot kapott már az a Tisza Pista, De még nem fogták rá, hogy szocialista.

Magam is azt tartom, nem a legjobb posztó, De ne kend azt is rá, hogy ő is földosztó, A politikája volt neki jogfosztó, Erőszakos legény, de gyenge poroszló.

Ugrai levélre ragadta a vére, Harccal akart volna szert tenni békére; Béklyóba szorítva azt a parlamentet, Akart ő csinálni ugynevezett „rend”-et.

Mert hát a dolognak itt van az eleje, Azt mondta, hogy a rend mindennek vejeje, S csak úgy igazodik a szekertünk rendbe, Ha nem lesz ellenzék ott a parlamentbe.

Hogy oszt megszavazzon, ez volt a célnyilván, Mindent, amit Bécsnek szemé-szája kíván. Faragja számunkra a koporsó deszkát, Hízalja nyakunkra azt a szoldateszkát.

Mert a te irásod sokról locsog-fecseg, De kukkot se arról, mi az a hadsereg? Hogy ott a hatalom, ahol a haderő; Bölcsen hallgatsz erről naptár-író Gerő.

Hát mi már meguntuk a kétfejű szörnyet, Zord igája alatt nemzetünk rég görnyed, Elég volt a jármot eddig is cipelnünk, Nem fogjuk még jobban nehezíteni terhünk.

Nem adjuk ezentul potyára a koncot, Megszabjuk az árát, ha kérnek ujoncot; Módot is ad hozzá minékünk a törvény, Élünk vele, elnyel másképen az örvény

Küzdött a magyarság nemzeti nyelvért, Le nem mondhat arról senkinek kedvéért. Ugy nemzet a nemzet, ha van neki nyelve, Senki jogát annak tagadni ne merje.

Erről ha letenne népünk e hazában, Oktalan állatnál is állna alábbban. Maga nyelven zeng dal csalógány berkében, Csak a magyar néma saját seregében.

Bezzeg nem maradtunk ott a Házban némák, Az obstrukciónak ez adta a témát, Nem fecsegő szajkók esuf szóharca volt az, Egy nemzetnek létért való harca volt az.

E miatt kellett vón házi szabályt törni, A magyart tovább is igába gyötörni; Szajkósár, darabont ezért szakadt rája — Hát ebbe tört bele a Tisza bicskája.

III. Mi az a koalíció?

Mikor a fejünkre rágyújtják a házat, Ki oltani siet, nem lázit, nem lázad, Menekül a patkány, de minden lakója, Csak egy gondot ismer, azt hogy védje, óvja.

Kibe jó érzés van, hü otthonát menti, Gazdag emeleti, vagy szegény földszinti, Mindegy, hogy a vizet honnan veszi, hozza, Szentelt víz tartóbból, vagy a kutból huzza?

Igy kerültek össze negyvennyolcas, nép-párt, Együtttes erővel hárítani a vést, kárt; Csak sunyi tolvajok lesik az alkalmat; És a zürzavarban orozva rabolnak.

A közös baj hajtott koalícióba, Ott van, ki hazáját s az alkotmányt óvja. Ezt a szövetséget bárhogy marod, ásd; Hát teneked Gergely mond, ki a pajtásod?

Vagyis inkább kinek vagy te a pajtása? Kivel koalílsz te, a világ hadd lássa. Madarat tolláról, embert barátjáról — No tírátok Gergely dicsőség nem hárul.

Nézd csak a kitartó, derék magyar tábor; Ha te ezt böcsmerled, a kis eszed háborg; Csaholó kutya vagy, te csak a koncert marsz. Konevető gazdánálkushadva tányért nyalsz.

Te mered a szádra, te nyomorult semmi, Kossuth apánk nevét becstelennül venni; Ki bagóért táncol s még pimaszul hengeg. Hát te gyanusítod meg Kossuth Ferencet?

Ő a nép vezére, Kossuth apánk vére, Ezer áldás szálljon gondderhes fejére; Minden szava jószág, lelke minden vágya Csak a magyar haza s a nép boldogsága.

Nem viszi a népet soha gonosz utra, Rossz cimboraságot nem kenhetsz Kossuthra; Apponyi bajtársa, Andrassy barátja, Őket a nép együtt lelkesedve látja.

Othon volt Andrassy eddig az udvarnál; No hős Maró Gergely, bele mért nem marnál? Szereti királyát, nem hűtelen hozzá, Az életét érte szívesen áldozná.

Nem halad egy uton ő a haladókkal, Egy követ ő nem fuj gonosz susogókkal; Szentség a szemében a király palástja, Vára az alkotmány, ez a szikla bástya.

Hát Vázsonyi Vilmos demokrata szívvel Nézd az alkotmányért lelkesen mit mivel? Hát a gyűlöletet Gergely ezért szitod, S jó magyar zsidókra a népet uszitod?

Testvér e hazában minden igaz ember, Gyűlölet gyökeret magyar szívbem nem ver; Szeretnétek ugy-e egy kis testvér-harcot, Hogy a zavarosban szedjétek a sarcot?

Hát hazát, alkotmányt ők csak azért védnek, Hogy kizsarolói legyenek a népek? És a nép baráti most az udvaroncok, Kik mohó étvágygal falják ma a koncot?

Szegény magyar népem, jól eszedbe védő, Honnan bozzák reád a nyomort, szenvedést? Ki akarja sorsod vezérteni jóra? S nézd, ki haragszik a koalícióra?

IV. Miért kitartó a magyar nép?

Hogy a nemzetgyűlést katonák szétverték, Pátrónusid Gergely a mellüket verték, Csaptak a torára muzsikaszós lakzit, S ujjongva harsogták: a nép nem haragszik.

Dehogy is haragszik, nem a viláért se, Sőt örül, hogy most már nincs országgyűlés; Dehogy is van köztük elégedetlenség, Örömmel veszik a váratlan szerencsét.

gor, melylyel ezt kezelik, azt eredményezik, hogy derék székely véreinket előbb-utóbb tönkre fogják tenni. Ezen a nagy bajon segíteni kell, de azoknak a füleknek, melyeknek a segélykiáltást meghallani kellene, nem panasz, nem segélykiáltás, hanem mennydörgés kell.

A bajnak a laikus csak külső tüneteit látja s nyomorult következményeit is csak sejtí, de a valódi okot alig kutatja valaki. Ezért aktív orvoslásról van szó. Elismerés illeti e téren báró Orbán Ottót, ki egy jól kidolgozott felhívásban a székely népet felvilágosította az erdőügyről, de e kérdést, mely teljesen aktuálissá vált, felszinen kell tartani és nagyarányú akciót kell indítani, hogy az érdekelt körök figyelmét felébrezzük.

Ugy tudjuk, hogy a földmivélségi miniszterium 1888. évi 38,181. számú leiratában Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának hozzájárulásával a közigazgatási erdészeti bizottság határozata alapján szerződés jött létre, még pedig 20 évre, mely tehát 2 év múlva, 1908-ban jár le. Azonban most következik a magánjog elkobzására elkövetett furfang. Közéledvén a szerződés lejárt, a birtokosságok azt remélik, hogy könnyebben fognak fellélegzeni. Csakhogy az 1898. évi XIX. t.-c. 57. §-ában az erdők állami kezelésére nézve oly intézkedés történt, mely szerint a magánjogi szerződést hatályon kívül helyezték és az állami erdőkezelés fõntartását újabb 10—10 évre az erdőbirtokosok nyakába kötötték.

Látni a remény milyen csalóka. Mikor már azt hittük, hogy a nyügtől megszabadulunk, akkor furfangos módon újabb kölöncöt akasztottak nyakunkba. E kiszámíthatatlan károkért, melyeket a múlt kormányok okoztak, valóban felháborodik még a legjámorabb természetü ember vére is. Ki fogja kárpótolni azokat az embereket, kik anyagilag

megkárosodtak? Ki fogja megakadályozni azt, hogy a székely nép szájából a falatot ki ne vegyék, 6t meg ne büntessék? Mi magunk édes székely testvéreim. Talpra kell most már állnunk. A mai áldatlan politikai viszonyok ugyan nem látszanak erre alkalmasnak, s ugyan hiába váránk báró Feilitschtól még egy jóakaró lépést is, mert ezek a most kormánykodó alakok csak port hintenek a nép szemé közé, s a törvénytszetelet náluk époly homályos fogalom, mint a vaknál a látás. Ne várjuk tehát sérelmeink orvoslását most ettől a felelőtlen felelős kormánytól, hanem nekünk magunknak kell az akciót kezünkbe venni. Vérlázító dolog az a huszadik században, hogy a törvény szigora annyira terjedjen, hogy ha fizetni nem bír az a vagyontalan, kifosztott lakos, hát mindjárt börtönbe kerüljön. Minden követ meg kell mozgatnunk, hogy a közbirtokosságok tulajdonát képező erdőket az állami erdészet kezelése alól kiszabadítsuk.

Senkise tagadhatja, hogy a dolog k6rmünkre égett, ne várjuk meg, míg egészen a fejünk fölé csapnak a hullámok. Az egyszeri góbé a földesurának a szelindekét agyonszurta a vasvillával, s mikor emiatt a földesur megszidta érte s mondá neki, hogy miért nem ütötte meg inkább a villa nyelvél, így felelt rá a góbé: „Ugy tettem volna inkább, ha a szelindek is a farkával akart volna megharapni“.

Hát bizony ne várjuk míg a husunkba harapnak, hanem védekezzünk radikálisan. Udvarhelymegye minden községe velünk van, Csik-, Háromszék- és Marostordamegyék velünk éreznek e tekintetben. Egyetértésben rejlik az erő, s ha szívünkben fekszik testvéreink ügye, győzedelmeskedni is fogunk. Az új országgyűlés, mely az alkotmány helyreállítását fogja kivívni, eminenter legelső kötelességének fogja ismerni e sérelmek orvoslását. Ennélkül ugyszólván semmi más kérdést tárgyalni nem engedünk. Nem hagyhatjuk azt, hogy testvéreink egy középkori törvény és drákói szigorú pátens rendelkezései miatt a vándorbotot vegyék kezükbe és itthagyják szülföldjüket. A Székelyföldnek majdan megválasztandó képviselőinek programjában az erdőügy kérdése legyen az első és elengedhetetlen követelmény, s becsületes politikus csak úgy fogadhatja el e mandátumot, ha minden erejével arra törekszik, hogy a nép nyomorán enyhítsen, s a jogtalanságokat megszüntesse. E jelszóval indulok el én is a küzdelem mesgyéjén, s nem tágitok egy jottányit se, csak ti legyetek velem testvéreim.

Jöv6 cikkemben rámutatok a sérelmek orvoslásának mikéntjére és kimutatom statisztikailag, hogy 1888. év óta hány embert sujtottak jogtalanul, s mennyi összegü erdőkigági pénzbiroságot róttak ki és hajtottak be.

Olvasóinkhoz.

Hazánk fölött hova-tovább mind s6vétebb felhök tornyosulnak. Ezeréves alkotmányunkat az osztrák egy tollvonással el akarja törölni, holott neki is a vitéz magyar nemzet adott alkotmányt. A szabad függetlenségi

sajtó elnyomására, sujtó kritikájának megszüntetésére törekszik a bérencshad. Mételety hint szüntelenül a magyar nép közé, felekezeti, nemzeti-ségi villongást támaszt, csak hogy bünös célját elérhesse és hazánkat rabigába dönthesse. Az igaz függetlenségi és 48-as ujságokat üldözik leginkább, mert a hitvány bérencsek alattomos aknamunkáját leghathatósabbban ezek akadályozzák. Az adóságaiktól kikefélt pribékek minden eszközt felhasználnak a függetlenségi sajtó elnémitására, hogy azt az 6 ingyenes piszkolódn6 szennyirataik olvasására kényszerítsék a hazafias közönséget. Üldözik a szerkeszt6séget, lehetetlenné akarják tenni mindenféle hazugságok terjesztésével a kiadókat. Székely anyavárosunk és vármegyénk egyedüli tiszta 48-as függetlenségi sajtó-organuma: a „Székely-Udvarhely“, amely hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap jelenik meg. El6fizetési ára pedig oly csekély, hogy azt a legszerényebb viszonyok között él6 polgártársunk is megszerezheti magának. Negyedévre (három hónapra) 2 K 50 fillér. A „Budapesti Bazar“ címü hazai kitün6 divatujtságot pedig 1 K 50 fillér helyett 1 K 30 fillérről rendelhetik mega „Székely-Udvarhely“ előfizetői. Bizalommal kérjük olvasóinkat, ne vonják meg jöv6re sem hazafias támogatásukat. Viszont ígérjük, hogy a 48-as függetlenségi lobogóra irt nemzeti igazságokért rendíthetetlenül tovább küzdünk és azok diadalhoz segítségért semmi áldozattól sem riadunk vissza. Minden igaz székely pártolja, támogassa a „Székely-Udvarhely“-t, amely kizárólag a székelység javáért önzetlenül működik s annak hazafias véleményét kívánja érvényre juttatni. A mai szomorú idök mellett feltétlenül szükség van egy megfizethetelen, megvásárolhatatlan sajtóra, mely irányítúje, utmutatója legyen a tiszta hazafiságnak. A nemzeti küzdelemnek lesz hathatós szószólója jöv6re is a „Székely-Udvarhely“ s épen ezért hazafias kötelességét rója le mindenki, aki ismer6sei körében lapunkat terjeszti s annak támogatását új hívek tobozásával előmozdítja.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Városi közgyűlés** volt tegnap délután Gothárd János polgármester elnöklete alatt. A villamos világításra vonatkozólag a Ganz-gyár tervezetét Dr Solymossy, Hlatky és Dr Valentsik képviselök módosításával egyhangulag elfogadták és a pályázat kiírását elhatározták.

— **Tisztvisel6i-kör közgyűlése.** A helybeli Tisztvisel6i kör ezzevi rendes közgyűlést ma (vasárnap) d. u 4 órakor a saját köri helyiségében tartja meg.

— **Agh János** székely atyánkfia Tordátfalváról egy nyilatkozatot küld6tt be hozzánk s kijelenti, hogy 6 a darabont-kormányt semmiféle tekintetben nem támogatja, mert azt az apagyilkosságnál is aljásabb, messzebbmen6 bűnnek tartja, ha bárki a haladó-párt szolgálatában áll. Ezek után a legszívesebben igazítjuk helyre a lapunk 24. számában — nyilván téves információból eredhetett — reá vonatkozó közleményünket.

— **A kollegium becsülete** Az „Erdelyi Protestáns Lap“, az Egyházkerület hivatalos lapja, mely szintén aggódik a helybeli ev. ref. kollegium jó hírnevének f6nmaradásáért s amelyet felekezettelenes indulattal sehogy sem lehet megvádolni, ezévi március 29-iki számában a következőket írja:

Az udvarhelyi kollegiumtól megvált tizenöt VII. oszt. tanuló és Hajduböszörménybe ment tanulmányait folytatni. Politikai lapok és tanügyi lap is különféle kommentárral kísérik ezt a tömeges távo-

zást az intézetből. A méltán jóhírű kollegium tanári kara, melyet ez ügyben is bizonyára komoly hazafias érzés és paedagogiai tapintat vezetett, jól tenné, ha a közvéleménynek minden irányu megnyugtatósa végett feltárná objective a tömeges távozás okát.

— **El6ljároság egy személyben.** Furfangos csalót tartóztatott le a helybeli kir. törvényszék vizsgálóbírája szerdán délután. Simó István rovott előéletű 17 éves, szentkirályi lakos volt ez a jómadár, aki a helybeli postahivatalnál pénzes utalványokról szóló értesítéseket lopott s azokat meghamisította. Rávezette a községi el6ljároság igazoló záradékát s az értesítések ellenében kiadott utalványokon a címzettek nevét aláírta és így tetemes pénzhez jutott apránként, amelyet elmulatott. Ez a veszedelmes csaló azonos az a Simó Istvánnal, aki tavaly a református templomban a perselyt kirabolta, a miért akkor a törvényszék felévi börtönre ítélte volt.

— **A dikics áldozata.** Özv. Jónás Lajosné, a rit Szecseleán Fülöp helybeli cipészsegéd a multkor b6rvágó késével összeszurkált, a közkórházban kisenvedett. A hivatalos boncolás Dr Mezei és Dr Ráczk6vi orvosok közreműködésével történt meg. Péterfi Lajost, a másik áldozatot, csütörtökön hallgatta ki Dr Göllner Béla vizsgálóbíró.

— **A lakosság** minden rétegében ismeretes, hogy az orvosi kitün6ségek egyhangu elismer6 nyilatkozata tette a Zoltán-fele ken6cs6t híressé, mert kiderült a Londonban, Berlinben megejtett vizsgálatok alapján is, hogy a csuz és köszvényes betegek az eredmény biztos reményében használják e ken6cs6t, mely üvegenként 2 koronáért kapható Zoltán Béla gy6gytárában Budapest V. kerület Szabadságtér.

— **Fels6s6fálván** a napokban Tóth Ilyés odavál6 Kovács Mikl6st — előzetes szóváltás után — revolverével többsz6r fejbe vágta, végül pedig egyszer reá is l6tt. A golyó Kovácsnak a nyakát horzsolta s így nagyobb baja nem történt.

— **Jól jár6, pontos órák,** divatos ékszerék, ev6eszközök, marad6 értékü husvétí ajándékok ez id6 szerint legelőny6sebben Polgár Kálmán budapesti m66rásnál szerezhet6k be, mert VII. ker. Erzsébetkörút 29 sz. a nagy kiterjedelmű ékszer raktáran található. Az országos hírév6 órásmester óráit 6 évi írásbeli j6tállással küldi és azok úgy m6vészí kivitel, mint a szerkezet j6ságára nézve dicséretére válnak a honi órásiparnak. A nevezett cég ékszereit is elősmertizlés jellemzi és valóságos m66lvezet lapozgatni abban a sok száz illusztrációval ékített albumban amit Polgár Kálmán üzete fennállásának 10 éves jubileuma alkalmából üzletbarátainak és az érdekl6d6 közönség kívánságára díjtalanul küld szét.

— **Kossuth-utca 31-ik szám.** Betegh Pál és Társa könyvnyomtat6 és könyvköt6 intézetét **folyó évi április hó 24-től kezdve** Kossuth-utca 31. szám alatt, a m. kir. postahivatallal átellenben lév6 saját házába helyezi át.

Gazdakörök.

A „Székely-Udvarhely“ 12-ik év óta folyton figyelemmel kíséerte a falusi székely nép életét. Munkára serkentette a községek közvetlen vezetőit és jóirányu tevékenységükben hathat6san támogatta. Ezt az üdv6s célt soha egy pillanatra sem tévesztette szemel6l. Székely-kérdésr6l beszélt akkor is, mikor még mindenki hallgatott arról. E téren az els6k között állott az akci6

megindulása után is mind a mai napig.

Jövőre sem tér el ezen magyar nemzeti érdeket képező fontos ügytől. Ezután is buzdítani fogja a székely községek közvetlen vezetőit: a papokat, tanítókat, jegyzőket s mindazokat, akik értelmiségükkel fogva a székely nép szellemi és anyagi előremenetelét kötelességszerűleg kell felkarolják.

Soha sem fukarkodtunk az arra érdemes tevékenység méltó elismerésében. Viszont azonban a ferde kinövéseket is enyhébb, vagy erősebb formában, sokszor kimélet nélkül, de mindig igazságosan nyesegettük. Neha az egyes érdekeltek félreértették intenciókat, de teljes önérzettel mondhatjuk, hogy a »Székely-Udvarhely« aldásos működését a nagyközönség mindig a nemes célnak megfelelően méltá nyolta, azt elősegítette úgy szellemi, mint anyagi támogatásával.

Megnyugtató, buzdított bennünket ez a tudat és jövőre is ez lesz legszebb jutalmunk, legfenségesebb erőforrásunk.

A »Székely-Udvarhely« 12 év óta nemcsak a jelennek, hanem főképp a jövőnek dolgozott. Annál jólesőbb örömmel tölthetel minket és fáradságot nem ismerő munkástársainkat az a tudat, hogy a székelyföldi miniszteri kirendeltség ügybuzgó képviselőjének utmutatása, vármegyénk papjai, tanítói, egyes jegyzői és a községek értelmes polgárainak tömörülésével immár 72 gazdakör, 7 tejszövetkezet és ugyanennyi általbiztosító szövetkezet alakult s vette kezébe az illető községek jóirányu előmenetelének, szellemi és vagyoni gyarapodásának ügyét.

Nem szabad megállani feluton, ahol a munkát is megkezdették. Ahol pedig Gazdakör nincs, ott a vezetők azonnal alakítsák meg Dorner Béla kirendeltségi megbízott Székelyudvarhelyt — tudtunk szerint — mindenkit a legszívesebben utbaigazít.

Mai napság nemcsak kézzel, hanem észszel is dolgozni kell a haza minden fiának és leányának, ha élni akar s valódi hazafias érzést tölti el kebelét.

Nagyfontosságú mozgalom indult meg széles e hazában a hazai ipar pártolására. Mezőgazdaság nélkül pedig ipar és kereskedelem se lehet. Gazdaköreink hivatottak; a józan gondolkodásu, munkára törekvő nép tudja önállóvá és teheti függetlené hazánkat.

Ha férfi, nő és ifju egyértelemmel a község Gazdakörébe sereglik; ha az ott szerzett jóirányu ismereteit otthon a maga józan fel fogásával kibővítve megfelelően értékesíti: nemcsak magának és családjának válik értékes kincsévé, nélkülözhetetlen erőforrásává, hanem a magyar hazának is megbecsülhetetlen tagja, számottevő tényezője lesz mindenki.

Ebben az irányban ohajtunk jövőre is működni a »Székely-Udvarhely« hasábjain, ahol ime külön rovatot nyitunk s felkérjük az e téren velünk egyetértőket, hogy a Gazdakörök s az ebből kiinduló tevékenységekről, irányadó mozgalmukról időnként e helyen beszámolni sziveskedjenek.

TANÜGY.

Tanítók Törvénye. cím alatt adta ki a Magyarországi Tanítók Országos Bizottsága az egyetemes tanítógyűlések határozatainak alapján a népoktatásügy minden részét felölelő törvénytervezetet. A mű feloszlik 3 részre (törvénytervezet, indoklás és az egyetemes gyűlések határozatai). Kimondja a tervezet, hogy minden népiskola hivatalos nyelve a magyar. Általában a magyar nyelv teljes érvényesülését kívánja. A tanítóképzést is reformálni kívánja: a középiskola teljes elvégzése után az egyetemen és az egyetemi jellegű intézetekben egy évi tanfolyam rendezendő s ennek bevégezése után pedagógiai vizsgálat sikeres letételével nyerhet oklevelet a jelölt. A vizsgálóbizottság állami. A tanítók fizetési minimuma 1400 K, mely 2800 K-ig emelkedik, melyet bármily jellegű legyen is az iskola, az adóhivatal fizet ki; e végből az iskola-fentartó a tanítói járandóságot az adóhivatalhoz fizeti be. A kántori hivatalt a tanító elvállalhatja, de erre nem kötelezhető. Minden tanító esküt tesz a magyar alkotmányra a kir. tanfelügyelő kezébe. Kizárólag a kir. tanfelügyelő gyakorolja a tanulmányi felügyeletet minden iskolában. A megyei tanítóegyesületek szövetséget alkotnak. Az egyesületek kebelében fegyelmi bizottság alakítandó. Az 56 lapra terjedő munkát 1 korona beküldése esetén (bélyegben is beküldhető) Hajós Mihály, titkár (Budapest, I., Városmajor-utca 59. sz.) bárkinek megküldi.

Az Udvarhelymegyei Tanítóegylet Udvarhely járási fiókkörének Székelyudvarhelyen a közs. iskola II oszt. tantermében folyó évi április hó 5 én d. e. 10 órakor kezdődő rendes ülésére, fiókkörünk tagjait és az érdeklődő tanügybarátokat, van szerencsém meghívni. Ez ülés tárgyai: 1. Gyakorlati tanítás, tartja az új tanterv alapján Demeter Miklós. 2. Az ülés megnyitása. 3. Jelentések. 4. Jegyzőkönyv olvasás. 5. Elnökválasztás. 6. A földrajz tanításról értekezik Molnár Vilmos. 7. Szavál Veres Mózes. 8. Földesfele törvény tervezetet ismerteti Rozsonday István. 9. A gyakorlati tanítás bírálata. 10. Indítványok. Székelyudvarhely, 1906 márc hó 8. Gyerkes Mihály, alelnök.

EGYHÁZI ÉLET.

„Luther és Kálvin.“ E címmel megjelent füzetkét e cikknek írója rendelte meg és nyomatta ki 500 példányban „Don Bosco“ 1906. évi naptárából. Midőn előre kijelentem, hogy annak az iratnak állításait kész vagyok bárkivel szemben is megvédelmezni, tisztelettel kérem a tekintetes szerkesztőséget, hogy ama füzet megjelenését indokló alábbi soraimnak becses lapjában helyet adni sziveskedjék.

Béta nevű fiókhítközséggel régóta kacérkodik a szomszédos Bögöz hely. hitvalláslelkésze. Egyelőre megmosolyogtam őt és engedtem a maga útján, mert nem tulajdonítottam nagy jelentőséget a kath. hiveimet csábító szavainak. Fent nevezett lelkész Lajos János, tovább haladott téri útján és a „Luther-Társaság“ kiadványaiból osztott szét kath. hiveim között, ama kiadványok pedig, a

katholikusokat mélyen sértő, piszkos dolgokat is tartalmaznak. Saját hiveim is figyelmeztettek arra, hogy Lajos János miként akarja megmegtelyezni a kath. lelkeket s ekkor megkezdődött a bögözi lelkész akciójára részéről is a reakció. Nem pap, nem pásztor, de még nem is béres, hanem becsutott bérenc az, ki kiszolgáltatja hiveit az ellenségnek és tétlenül elnézi, hogy idegenek garázdálkodhassanak velük. Ezért részéről a visszahatás nem maradhatott el s ennek folyamánként jelent meg a „Luther és Kálvin“ című irat, mely míg történelmi igazságokat tartalmaz, addig a protestánsizmus évszázados haremódorához van alkalmazva.

Megvallom, hogy a kath. vallás még akkor sem szokott ily fegyverekkel harcolni, mikor ellenségei által lépten-nyomon gyalázatosan megtámadatik. Mi a kath. hitigazságok fönséges elveivel győzzük meg az embereket, de amint Krisztus korbácsot is fogott és a mint a nagy természet villámokat is szór, úgy szükséges, hogy a Lajos János-fele emberek meglássák a korbácsokat és villámokat is akkor, mikor pásztori működésük a kath. vallás gyalázásában merül ki.

A „Székely-Udvarhely“ 24. számában felszisszennek a beküldők a fönti füzet miatt. Azon egy cseppet se botránkozzanak meg, hanem ismerjenek saját maguk fegyvereire és haremódorára. Mi nem szisszentünk fel akkor, mikor olvastuk a „Luther Társaság“ XXX. kiadványában, hogy a kath. papok „hóhérok“, a katolikusok forradalmárok, a „protestáns népek a tudomány ápolói, a róm. kath. népek a babona áldozatai“, nem szisszentünk fel, csak csodálkoztunk népünk türelmességén és imádkoztunk — ha őket mégis elhagyná nyugalomuk — nehogy boszút álljanak a hóhér, forradalmár és butaság címeiért.

A megbotrányozók féltik a kis füzettől a hazát, fél a „Sz. Ujság“ is a felekezeti harctól. „Midőn össze kellene olvadni a hazának lángoló szeretetében“, akkor ne azt vádolják meg, ki a visszahatást megcselekedte, hanem azokat, kik a hatást létrehozták. No és mi egyéb, mint nyílt lázítás a kath. papság ellen a Székelyudvarhelyt Vajda Ferenc ref. pap felelős szerkesztése alatt megjelent „Vasárnap“ című lap 1905 nov. 5-iki számának az a cikkelye, melyben így irnak: „A keresztyénységnek nemcsak akkoriban, de most is vannak ellenségei. És ezen ellenséges tábort éppen azok alkotják, kik magukról azt tartják, hogy ők azok, akik igaz és helyes uton járnak, vallásukról, hogy csak az egyedül üdvözítő. De az alább felsorolt tetteikkel elárulják, hogy ők bizony nem egyebek, mint báránybőrbe öltözött farkasok, kik hirdetnek szeretetet s cselekszenek gyűlöletet, kik hirdetik az irgalmasságot s művelik az irgalmatlanságot, a kegyetlenséget; azaz mint a példabeszéd mondja: vizet prédikálnak s bort isznak. S ezen ragadozó farkasok vad csordáinak fővezérei voltak Kolonics Lipót és Szelepcsényi György“ stb. (püspökök).

Az ilyenek idézik fel a felekezeti

harcot és ezek a piszkos dolgok a „Luther és Kálvin“ c. röpirat előtt jelentek meg.

Ugy látszik a „Vasárnap“-nak szabad így írni. Neki szabad felpanaszolni a prot. gályarabságot (u. o.), de ha valaki a kassai vértanukat említi, az hazafiatlan. Neki szabad a bört ellen agitálni („Vasárnap“ 1906 márc. 18 sz.), de ha mi megmondjuk, hogy Luther a börtöt azért akarta eltörölni, mert a test vágyainak szabad határt akart engedni, akkor mi felekezeti egyenetlenséget idézünk fel. Neki szabad megkérdezni, „kicsoda, hol és mikor adott hatalmat a papságnak arra, hogy bűnöket oldjanak és kötözzenek?“ Egyik bűnös a másikkal nem adhat kegyelmet stb.“ („Vasárnap“ 1905 okt. 29. sz.), de mi hazafiatlanok vagyunk, ha azt feleljük, hogy Krisztus adta a hatalmat s Lutherék azt még Jézus Krisztustól is el akarják disputálni. Neki szabad azt állítani, hogy „a kath. egyház megtagadja Krisztus parancsolatát, mely eképen szól: „szeresd felebarátodat“ („Vasárnap“ 1905 aug. 27. szám), de ha mi megmondjuk, hogy még őket is szeretjük, akkor mi gyűlölködők, türelmetlenek vagyunk. Szóval roppant szuverén hatalommal képzelik vallásukat és ha a nemzeti küzdelem emegyásos napjaiban ők pofokodnak, nekünk tünnünk kell, mert ha feljajdulunk, sőt ha a gyáva katolikusok közül vissza is mer ütni valaki, akkor hazafiatlanok vagyunk, mert megzavartuk a felekezeti békét.

Ilyen önkényes gondolkozást még a szecesszió sem adott a festészeknek sem. Nem régen vitakoztak a szecessziósok a zöld ökréről, lilaszínű elefántról és kisütöttek, hogy igenis van zöld ökr, van lilaszínű elefánt, ha a festő azokat olyan színben látja. Ez az ugynevezett szecesszió a festészetben. A ref. leányiskola minapi hangversenyén Nagy Károly ref. theologiai tanár a nőképzésről tartván előadást, azt mondotta: az apácák nevelési rendszerét nem tartja helyesnek, mert az apácák szüz Máriát állítják eszményképnek a gyermekek elé, ez pedig nem helyes. Nem ismeri ugyan az apácák nevelési módját, de ő „ugy gondolja“. Ugy gondolja, hogy az ökr zöld, tehát az okvetlenül is zöld. Ez kérem a vallási szecesszió! Avagy mi lehetne egyéb? Ezek után csodálkozzék a „Sz. Ujság“, hogy miként lehet a XX. században vallási harcot felidézni? Hanem úgy látszik a „Sz. Ujság“-nak még nincs tudomása Ford Roberston serumáról, mely a hig agyvelőket szokta gyógyítani, mert ha idáig beszédet volna abból egy pár adagot, akkor talán visszaemlékeznek, hogy „haladása“ első percétől kezdve a mai napig osztály elleni izgatást végzett, az urak ellen agitálta a népet. Nem kovácsolnak rém nagy felháborodással a haladók részére sem hazafiság, annyira nem, hogy a szellemes „O“ és „Tövis“ vigan fogják ezután is megrajzolni a haladó hazafiatlan alakokat.

Orbán János,
vágási róm. kath. pap

A fentemlített „Luther és Kálvin“-féle füzeteket a vágási plebános által már kifejtett indokok miatt, vá-

rosunkban magam osztogattam ki. Nyilván azon szándékkal, hogy a füzeteket, — a fentemlített támadásokkal szemben — mint mulhatatlanul szükséges óv-eszközöket, növényeim odahaza minél szélesebb körben terjesszék. Miért is az ezen különnyomat indoklására irt fenti védelem sorait szóról-szóra aláírom s az ebből származó esetleges támadások visszaverésére is mindig kész vagyok.

Szabó János,
s. lelkesz.

Részünkről minden ebből az ügyből eredhető további vitát befejezettnek tekintünk, mert esetleges felekezeti torzsalkodásokra lapunk hasábjait átengedni, amint eddig nem voltunk, ezután sem leszünk hajlandók. Szerk.

KÖZGAZDASÁG.

Körorvos választása. (Közig. bir. 877—1905. sz.) Ha a községi körorvos választásánál a választási elnök a többséget sem fölkiáltás, sem pedig szavazás útján nem állapította meg, hanem oly módon, hogy a két pártot kétfelé osztva két oldalra felállította: a választás megsemmisítendő.

Iskolafenntartás kötelezettsége. (Kir. Curia 6648—1905. sz. dtv.) Ha két község közös iskolát tartott fenn de később az egyik községben állami iskolát állítottak fel és a közgazgatási hatóság megállapította, hogy ez utóbbi községnek iskolafenntartási kötelezettsége megszűnt, akkor a másik község nem követheti ettől, hogy a tanító fizetéséhez hozzájáruljon.

NYILT-TÉR.*

Csép Zoltánnak.

Keserűen csalódtam benned, óh Zoltán! Minden haladó-pártiságod dacára sem gondoltalak akkora számarnak, hogy épen tövisbe harapj. A tövisnek, tudvalevőleg az a furcsa tulajdonsága van, hogy beletököd az okosság ellentétének nyelvébe és azt véresre szurja, sebzi. A jámbor bestia pedig ilyenkor valósággal megvadul; veszettül ordít, kétségbeesetten rug kapál, nevetséges bakugrásokat művel, míg ettől az alkalmatlan kis szálkától megszabadul. De hát azért számar a számar, hogy ismét csak beleharapjon a tövisbe.

(Tövis.)

* E rovat alatt közlötték nem vállal felelősséget a szerk.

Társ-szerkesztő és laptulajdonos:

Betegh Pál

Kiadja: Betegh Pál és Társa újságkiadó intézete.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH LTD
Budapest, Váci-körút 63,
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

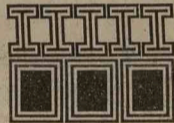
Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecsavágók, répvágók, kukoriczamorzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes aczél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

FIAM VÁSÁROLJ oly kereskedőknél, kik hirdetnek, mert ezek intelligensek és jól fogsz járni.

FRANKLIN.

A MEGGAZDAGODÁS HOZ vezető ut, a nyomda-festéken keresztül vezet.

— BRÁZAY — SÓSBORSZESZ-SZAPPAN

egészségi és kozmetikai szempontból felülmulhatatlan.

Brázay-féle Kölni-viz
az illatszerek legkiválóbbja.

Brázay-sósorszesz.
nélkülözhetetlen háziszer.

Vezérszó: Minden darab szappan a SCHICHT névvel, tiszta és ment káros alkatrészekből.

SCHICHT-SZAPPAN

(„szarvas“ vagy „kules“ szappan)

a legjobb és használatban legolcsóbb, minden ruhanemű és mészési módszer részére

JÓTÁLLÁS: 25.000 koronát fizet Schicht György cég visszában bárkinek, aki bebizonyítja, hogy szappana a „Schicht“ névvel, valamely káros keveréket tartalmaz. 170

Jelszavam: szoliditás, pontosság és mérsékelt árak!

Uj cipészüzlet!

Van szerencsém a helybeli és vidéki közönség tudomására hozni, hogy a barátok templomával átellenben Batthyány-tér 11. szám alatt üzletet nyitottam. Raktárt tartok mindenféle férfi, női és gyermek cipőkben. Rendelésre a legjobb anyagból olcsó árban pontosan szolgálók.

Teljes tisztelettel:

Szócs Gergely.

Baross, Borszéki és Kászoni vizek!

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására adni, hogy üzletemet áthelyeztem az alsó piacra, az ujonnan épült

Frölichné-féle üzlethelyiségbe

hol egyszersmind nagyon szép raktárt rendeztem be mindennemű fűszerárúkból, porcellán, üveg, gyermekjáték, diszműárú, függő, fali és asztali lámpákban.

Amidőn kérem a nagyérdemű közönség szives pártfogását, ígérem, hogy igyekezni fogok minden esetben igen tisztelt vevőimet a legjobban és legolcsóbban kiszolgálni.

Teljes tisztelettel

SZENTPÉTERY GERGELY.

Államilag ólomzárolt lucerna és lóhere magvak. Valamint baltacin-, répa- és fűmagvak. Valódi erfurti konyha-, kerti- és virágmagvak a legjobb minőségben a legolcsóbb árakon.

Mindig friss fűszerárú!

SZENKOVITS JÁNOS UTÓDA

férfi és női divat-áruháza

Székelyudvarhely, Batthyányi-tér 4. sz.

Felgyülemlött hibátlan 2—7 méter hosszú

maradékok,

flanellek, tenniszszövetek, Barchent 12 kr mtrkint, cöppek, kretonok 16 kr méterenkint, schifonok igen jó 18, 22 kr méterenkint.

Férfi-ruha posztómaradékok egy és fél métertől három és fél méter hosszú drbokban 95 kr métere.

Szöttes-maradékok igen szép 16 és 20 kr méterenkint.

Legolcsóbb árak!

Képráma készítés!

Ablaküvegezés!

Vidékire utánvét mellett küldetnek.

Gyertyánffy J. fiai vasnagykereskedésében Székelyudvarhelyen.
Gróf Roon-féle lábatlani Cementgyár állandó nagy raktára páratlan jó minőségű román és portland cementből zsákok és hordókban legolcsóbb árakban

Eladó lakház. A Vár-utcában a 20-ik számú Veres Dénes féle ház örök áron eladó. Értekezhetni Farkas Endre városi végrehajtónál.

Három szép szoba, konyha, kamara külön udvarral stb. hozzátartozóival együtt kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

Aki gyorsan és előnyösen házat birtokot, üzletet, árut venni vagy eladni akar, **Aki** bármiféle alkalmozást keres, **Aki** lakást, üzletet, birtokot stb. bére venni vagy adni kíván, **Aki** biztosan és leggyorsabban elérni célját, ha igénybe veszi a „SZÉKELY-UDVARHELY” apró hirdetés rovatát.

FIGYELEM!

A késmárki gyár bejegyzett védjegye.

Megbízható legjobb minőségű hirneves valódi szepességi lenvászon és

damasztaru

minden nagyobb üzletben kapható. Késmárki gyártmány csak az, mely ezen védjeggyel van ellátva.

HAZAI IPAR!

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller pótléka

egy régiónak bizonyult háziszser, mely már több mint 36 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult **köszvénynél, csúznál és meghűléseknel** bedörzsölés-képpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, a mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjeggyel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapesten.

Richter gyógyszerháza az „Arany oroszlánhoz”, Prágában. Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

A szépség egyik főkelléke a szép arcból.

Minden hölgynek módjában áll ezt megszerezni, a FÖLDES féle

Margit-crème

osodás hatású arckenőcs használata által.

A Margit crème egy rendkívül finom, kellemes szagú, gyorsan felszívódó, kedves illatú vegyszer, mely már az első kísérlet alatt mintegy behizelgi magát; a bőrnek rögtön kellemes puha bársonyszerű tapintatot ad, 10—20 nap alatt teljesen átalakítja a bőrt, nyomtalanul eltüntet szeplőt, májfolttot és mindenemü bőrtisztatlanságot.

Előnyös tulajdonsága ezen krémnek, hogy a bőrt nem teszi zsíros tapintatúvá, fényessé, mint más kenőcs, sőt ellenkezőleg annak fényét, mint a puder elveszi, minél fogva nappal is alkalmazható. A bőrt táplálja, mitől az gyermeked üdéséget, teltséget, bársonyszerű puhaságot és kellemes tapintatot nyer.

Leglényegesebb előnye, hogy **higányt, ölmöt nem tartalmaz** és így teljesen ártalmatlan.

Ára egy tégelynek 2 K, kis tégelynek 1 K. Margit-szappan 70 f, Margit-puder 1:20 K, Margit-arcvíz 1 K, Margit-fogpép 1 K.

Készíti: **FÖLDES KELEMEN** gyógyszerész. Aradon.

6 koronás rendelések bérmentve küldetnek. Kapható: Konez Armin és Solymossy János gyógyszerárban.

KÉRJEN csak Seller és Kary-féle

Modern kárpitos és diszítő

SZÉKELYUDVARHELY.

A tavaszi idény és költözködések alkalmából van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy mindennemü szakmamba vágó munkákat u. m.: selyem és szalon garnitúrákat, szőnyeg- és ebéldiványokat, török heverőket, matrácokat a legfinomabb kivitelben izlésesen és a legolcsóbb árak mellett készítek.

Függöny felrakást és modern draperiákat, diszítéseket, valamint butor be- és kicsomagolást jutányos áron vállalom el.

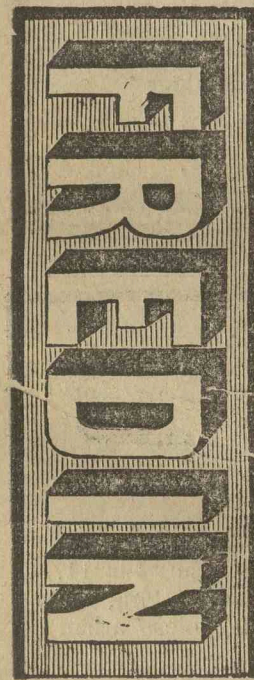
Molytól megtámadott butorszövegek kitisztítását felelősség mellett vállalom el.

A n. é. közönség szives pártfogását tisztelettel kéri

Stern J.

Kossuth-utca 16.

MIKOR A KERESKEDŐ pihen, helyette a reklám dolgozik. **CARNEGIE.** A „SZÉKELY-UDVARHELY”-hirdetése a leg-eredményesebb.

legjobb tisztítószer minden lábbelihez, fekete és sárga színben. Különösen ajánlható boxcalf, oscarina, chevreaux és akkipőhöz. Bécs, XII/I

A tisztelt háziasszonyoknak legmelegebben ajánljuk a **valódi : Franck: kávé-pótléket** mint legjobb pótkávét, belföldi nyersanyagból gyártva **Franck Henr. fiai** honi gyárában **Kassán.**

Védjegy.

J. W. L.

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL ÉS TÁRSA

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

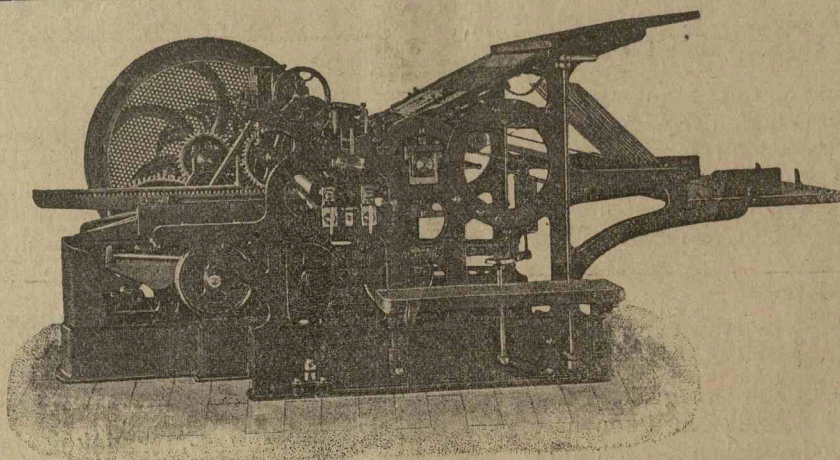
Verseny kizáró olcsó árban elfogad és szakszerű, izléses kivitelben készít el mindennemü

nyomtatványt és könyvkötői munkát

Költségvetés ingyen és bérmentve!

Egyleteknek és könyvtáraknak különösen mérsékelt árszabás! Egyházi, iskolai, szolgabírói, községi, körjegyzői, ügyvédi, végrehajtói nyomtatványok áruháza

A Székelyföld legnagyobb és legolcsóbb nyomtatvány-raktára.

Folyóiratok, hírlapok, irodalmi művek eredeti áron, költségfelszámítás nélkül megrendelhetők.

Zeneművek papir-, író- és rajzserék

nagy választékban és olcsó árban!

Teljes könyvtár- és irodaberendezések mérsékelt árak mellett. Szakszerű, kifogástalan kivitel!

SZÉKELY-UDVARHELY

legelterjedtebb függetlenségi lap szerkesztősége és kiadóhivatala.